

הסכמת הגאון הרב יעקב אריאל שליט"א, רבה של רמת גן לשעבר

ב"ה ער"ח מנ"א תשעט

מכתב ברכה לספר 'טהרת ישראל'

לכב' בן אחי הרב עזריה אריאל שליט"א
שלו' רב לאוהבי תורתך

יבואו טהורים ויעסקו בטהרות. מעטים הם העוסקים בהל' טהרה. הנושא עדיין אינו נחשב בעיני הבריות כאקטואלי כרגע. הוא נראה להם כ'הלכתא למשיחא'. אך למי שזוכה לראות את העומד אחר כותלנו הנושא הוא מעשי ועתיד להתממש בקרוב א"ה. אתה טיהרת את עצמך מהתפיסה המקובלת, ומתוך אמונה שמהרה ייבנה מקדש והלכות הטהרה ייהפכו א"ה הלכה למעשה, צללת למי הדעת העמוקים, והעלית בידך בירורים יסודיים בהלכות הטהרה. הדבר יסייע בידי השרידים שבין הת"ח העוסקים בנושאים אלו שיורו לנו את הדרך בהלכות עמוקות אלו. קראת לספר בשם 'טהרת ישראל' על שמו של אביך, אחי הרב ישראל שליט"א שהגיע ב"ה לגבורות. מאז עלותו ירושלימה סמוך למקדש החל לעסוק בהכנות לבניין בית מקדשנו בבי"א. וכל העולה למקדש צריך לפני כן להיטהר. והנה קמת אתה הרב עזריה להיות עזר לאביך ושינסת מותניך לעסוק בטהרות כהכנה למקדש.

אשריכם ישראל ובנו עזריה, לפני מי אתם מיטהרים ומי מטהר אתכם? אביכם שבשמים. הוא ישלח לכם את ברכותיו לאריכות ימים בבריות גופא ונהורא מעליא לרוות נחת מזרעא חייא וקיימא דלא יפסוק ודלא יבטול מפתגמי דאורייתא. ובהם ת"ח שיורו לעם ישראל את דרך הטהרה העולה למקדש וישרו את ליבם של הבריות לקרבם אל הטהרה והקדושה. ותקוים בנו בקרוב התפילה 'וטהר ליבנו לעבדך באמת'.

[כאן נוספה הערה ארוכה שהועברה לנספח בסוף הספר]

בצפיה לבניין ביהמ"ק בבי"א,

דודך, הרב יעקב אריאל

פה ר"ג ער"ח מנ"א תשעט

הסכמת הגאון הרב זלמן נחמיה גולדברג זצ"ל

RABBI Z. N. GOLDBERG
Abbad Badatz & Bles Horaa'h "Hayashar Vehatov"
Member Of Supreme Rabbinical Court

הרב זלמן נחמיה גולדברג
אב"ד בר"ץ ובית הדין הרבני ממונות "הישור והטוב"
חבר בית הדין הרבני הגדול

ב"ה, יום כ"א אלול תשע"ג

הנני קצת נפעם לשפוט את תלמידי חכמים מובהקים וכעת הראני הרה"ג ר' עזריה אריאל שליט"א שכתב חיבור שלם על הלכה ידועה, חרב הרי הוא כחלל.

ובודאי יש להדפיסו ולהפיצו ברבים.

ודין זה נוגע ונפקא מינה בהרבה הלכות, וכבר כתב הרב הרבה הלכות וכדאי שת"ח יפרישו זמן לעיין בדבריו.

ואחתום בהערכה
זלמן נחמיה גולדברג

הנני בזה לדבר בשבחם של תלמידי חכמים מובהקים וכעת הראני הרה"ג ר' עזריה אריאל שליט"א שכתב חיבור שלם על הלכה ידועה, חרב הרי הוא כחלל.

ובודאי יש להדפיסו ולהפיצו ברבים.

ודין זה נוגע ונפקא מינה בהרבה הלכות, וכבר כתב הרב הרבה הלכות וכדאי שת"ח יפרישו זמן לעיין בדבריו.

ואחתום בהערכה
זלמן נחמיה גולדברג

הסכמת הגאון הרב דוב ליאור שליט"א

הרב דוב ליאור

רב העיר

קריית ארבע היא חברון ת"ו

בס"ד, כ תמוז תשע"ט

מכתב ברכה

הובא לפניי החיבור הגדול והמקיף - טהרת ישראל - להאי צורבא מרבנן הרב עזריה אריאל שליט"א.

עברתי על חלקו ושמחתי מאד לראות יצירה תורנית חשובה ויקרה. ניכר מבין השיטין גודל העמל והיגיעה שהשקיע הרב המחבר בלימוד הנושאים, ניתוחם והעלתם על הכתב, בהלכות שלא רבים עסקו בהם במשך הדורות. הרב המחבר חש שאנו חיים בדור שיבת ציון ונושא הטהרה הקשור בעיקר לקדושת המקדש הולך וצובר תאוצה, ולכן יש להכין ספרי לימוד לתלמידי חכמים שיהיו בקיאים ומודעים להלכות אלו.

הרב המחבר ביאר כל נושא החל ממקורות התלמוד עד גדולי פוסקי דורנו, ואפשר לומר שנעשה כאן חריש בשדה שלא עובד דיו במשך הדורות, אך בקרוב יתפוס מקום מרכזי בחיינו הציבוריים. אין ספק שחיבור זה יסייע רבות לת"ח להבין וללון בעומקם של הלכות טהרה.

יישר כוחו של הרב המחבר. ה' יזכהו לחבר חיבורים נוספים בענייני קדשים ולזכות את הציבור בבירור הצד ההלכתי בתחום זה.

ראוי חיבור זה לעלות על שולחנם של חכמים ולעטרם בכתר תורת הטהרה בישראל.

החותם לכבוד התורה ולומדיה,

דוב ליאור

הסכמת הגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א

**Institutions Yeshivat
KISSE RAHAMIM**
e.i.s

בניית רחמים שאל"ה
בין האגן האגרי האשון לבין היב עובדיה יוסף שליט"א
הרבעון בין ג'רל רפאל ב. צבאן ג'רל.
רב תמיכה ורב מועצה הרבנות הראשית לישראל

**מוסדות ישיבת
כסא רחמים ספרדית (ע"ד)**
e.i.s

על שם מרו האגן
רבי רחמים חי חיותה זכרון יג"ל, ראב"ד אי רבא
(במירו בבסל תעש"ב ע"י תלמידי האגן הקדוש
רבנו מפעליה מנאזוז ע"ל הר"ר ראב"ד ביהמ"ד)
עמותה רשומה מס' 580008589

מפעלי התורה הקדושה

מס' בני-ברק, 26 ת"ר

**מוסדות
הישיבה:**

- טענות בני ילדים
- חיל' לכוונ
- קו ג'רל' לכוונ
- ספרות-ל"ד
- ישיבה קטנה
- ישיבה גדולה
- סמינר לכוונ
- כולל אגריים
- בני-ברק
- בבתיים
- מנצח, ועוד
- בד"ץ 'מספס וזקל'
- יהון 'אר חורב'
- 'מכון ברב פנחס'
הנוצח ספרים
- כולל ערב
- לתיבת שר"ה
- 'דעת שמואל'
- מכון לכוונ במסגרות
- 'מכת ותר' פנחס עזרי'
- מסגרות כוללת וזכר ועוד...
- 'אור הגלגל'
- ק"ק ג'רל' וזעקים
- מכון ג'רל' הספרדי
- 'יד רפאל'
- ועוד...

בני-ברק, 26 ת"ר

דברי הזוהר אלו כחם יפה
לך לספר 'טהרת ישראל'

הנצחם אהבה. עאלו חפיה אהבה.
מתן

המרכז: רחוב הרב עזריאל 26 ת"ר, בני-ברק מוסד 51127 טל. 03-6767163 סקס. 03-6774060 סקס ליטוריות. 03-5747261
26, Harav Ouziel St. P.O. Box 2750 Bney Brak ISRAEL Zip code 51127 Tel:03-6767163 Fax: 03-6774060
דוא"ל - kisse@zahav.net.il www.ykr.org.il אתר הישיבה

הרב שליט"א נתן בשעתו הסכמה לספר 'שערי היכל' על זבחים בעריכת המחבר, וכעת ביקש להוסיף מילים אלו:

דברי הערכה אלו כחם יפה גם לספר 'טהרת ישראל' הנדפס מחדש, מלא חכמה ותבונה.

נאמ"ן ס"ט

הסכמת הגאון הרב אביגדר נבנצל שליט"א

HaRav Avigdor Nebenzahl

הרב אביגדר יחזקאל נבנצל

רב בירושלים העתיקה תובב"א
מח"ס ביצחק יקרא
מציון מכלל יופי
שיחות לחמישה חומשי תורה ומועדים

בס"ד, תאריך: א' אלול ה'תשפ"ב
ירושלים, ע"פ מ"ק

לכבוד הגאון ר' אריאל שליט"א!
צירתי ברוב אהבה ספרו אשר כתיבתי בו, ואם יוכלו יבנה נשאל והספר מקיף ורחב
ואוסף עליו (קטגוריה סדרתית) בספר-המקורות המצויים אצל כל מיני אנשי דעה
ואם יוכלו יבנה נשאל והספר מקיף ורחב ואוסף עליו (קטגוריה סדרתית) בספר-המקורות המצויים אצל כל מיני אנשי דעה
אשר הם סקל-טבעי:
תשפ"ב אביגדר נבנצל וצ"ל

העיר העתיקה, ירושלים, בתי מחסה 9, טלפון: 02-6288488, תל: 02-6288689, פקס: 02-6288689, Old City Jerusalem, 9 Batei Machaseh.

ג' פרשת "שוכן בתוך בני ישראל" ירושלים עיה"ק תובב"א

לכבוד הגאון ר' עזרי' אריאל שליט"א

עברתי בהתפעלות על ספרו אשר כבדני בו, ואת הכל עשה יפה בעטו.
הספר מקיף מאד ומוסיף דעת (דעת זה סדר טהרות).
בכמה מקומות הוספתי הערות. אין באפשרותי להביע דעה על פסקים
שבספר. תזכו להגדיל תורה ויאדיר ולראות עבודת המקדש בטהרתה.

[הערות הרב מופיעות בסוף הספר ומצוינות בכוכבית בגוף הספר]

בהערכה רבה
צעיר הלויים
אביגדר נבנצל

הסכמת הגאון הרב אריה שטרן שליט"א

Aryeh Stern
Chief Rabbi Of Jerusalem

אריה שטרן
הרב הראשי לירושלים

ב"ה, תמוז תשע"ט

לכבוד
הרב עזריה אריאל שליט"א

שלום רב,

ראיתי והתפעלתי מאד מספרך החדש הנקרא בשם "טהרת ישראל" על ביורוי הלכה בסדר טהרות.

אכן ידענו כי אתם עוסקים בהלכות אלו ואולם יותר ממה שחשבנו יש כאן, וכוונתי לבקיאות הרבה המקיפה את כל המקורות בצורה בהירה ובכשרון רב.

כמו כן מיוחדת היא גישתך להלכות אלה כאילו היו כולן נוגעות לנו עכשיו הלכה למעשה, וזה חידוש שאי אפשר שלא להתפעל ממנו, ואף על פי כן עדיין הענין צריך עיון.

מכל מקום אתם מראים איך הלכות רבות נוהגות גם היום הלכה למעשה. ויותר מן הכל חשובה היא האוירה שאתם נותנים למעינים בספר כאילו אנו חיים כבר בזמן שכל ההלכות נוהגות בזמן הזה.

על כל זה באתי לברך אתכם בברכת "יישר כח" ובטוח אני שבעז"ה זכותכם תעמוד לכל ישראל להביאנו בקרוב לימים שבהם נצטרך כולנו להתמצא באופן מעשי בהלכות של טהרת ישראל, אכי"ר.

בברכה נאמנה

אריה שטרן
הרב הראשי לירושלים

ברכת אב

מאת הרב ישראל אריאל שליט"א, נשיא מכון המקדש

ב"ה

כבוד

הבן יקיר לנו

הרב עזריה אריאל שליט"א

שלומות מהררי ציון וירושלים!

מונחים לנגד עינינו פרקים מתוך ספרך על ענייני טהרה העומד להופיע, ועינינו רואות ושמחות. בעקבות החיבור שיצא מתחת ידך, 'שערי היכל' – העוסק בהלכות המקדש, הנך ממשיך ומושך בעט סופרים, ופותח בפני הלומד שער נוסף לטהרת האדם במקדש.

מדברי חז"ל הננו למדים, כי הנכנס בשערי הטהרה צריך תפילה מיוחדת, שכן, בנוסח התפילה שהתקינו חכמים בטרם יכנס האדם לתלמודו מודגשת הזהירות בהלכות טהרה. זה לשון התפילה במסכת ברכות כח, ב: "בכניסתו מהו אומר? יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי, ולא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא".

דבר תמוה הוא, שמכל הנושאים הרבים בתורה, תיקנו חכמים להזכיר בתפילה זו דווקא את החשש מתקלה בענייני טומאה וטהרה. הרי יש מסכתות, שיש בהן גדר של 'חייב' ו'פטור', כגון בענייני מלאכה בשבת, ובענייני אכילה ביום הכיפורים, מצוות הקשורות לאיסור סקילה ואיסור כרת. כן יש מסכתות שיש בהן גדר של 'כשר' ו'פסול', כגון בענייני סוכה וארבעת המינים, וכך בהלכות שופר וספר תורה, או בהלכות הקרבנות וענייני כתיבת הגט, מצוות שיש בהן הקפדה יתירה, וצריכות זהירות בעשייתן. אמנם הרמב"ם מוסיף בהלכות ברכות (י, ג): "ולא על מותר אסור ולא על אסור מותר" אך הדבר אינו מופיע בלשון הגמרא.

לענייננו, יש לתמוה, שמכל הדברים שעלול אדם להכשל בהם בהלכה, חששו חז"ל מתקלה אפשרית דווקא בענייני טומאה וטהרה, ודווקא בהם הדגישו את חובת ידיעת ההלכה על בוריה? מה עוד שהלומדים במהלך הדורות שלאחר החורבן לא הרבו לעסוק

בסדר טהרות, ולמה להזהירם על דבר שאינו נלמד? כידוע, אחת הסיבות שסדר טהרות לא זכה למסכתות בגמרא, כדוגמת סדר מועד ונזיקין, הרי זה עקב החורבן, שהלכות אלו לא היו מעשיות כבזמן הבית. מסיבה זו לא מצינו לא בתלמוד הבבלי ולא בתלמוד הירושלמי מסכת מסודרת בענייני טהרה, חוץ ממסכת נדה הנדרשת גם בזמן הגלות.

מטבע הדברים, שונה היה לימוד ענייני טהרה בזמן שבית המקדש היה קיים. ענייני טהרות נלמדו ברבים, שכן הלכות אלה היו מעשיות מאד, במיוחד בזמן העלייה לרגל וכדברי הרמב"ם (הלכות טומאת אוכלין טז, י) הכותב, ש"כל ישראל מוזהרין להיות טהורים בכל רגל, מפני שהם נכונים ליכנס במקדש ולאכול קדשים". ברור, אפוא, מדוע בזמן הבית היה לימוד ענייני טהרה נפוץ בישראל, שכן, מדי רגל ברגל היו הכל עולים לירושלים ומטהרים את עצמם מכל טומאה. כך למדו ושיננו את הלכות טומאה וטהרה, נטהרו וטבלו ונכנסו לחצרות הקודש בקדושה, וכך יכלו לאכול את קרבן הפסח ושאר הקרבנות בטהרה.

אחד ממלכי יהודה שהתפרסם בהפצת לימוד הלכות טהרה בציבור היה חזקיהו המלך, כמתואר במסכת סנהדרין צד, ב; שם מבואר הפסוק "וחובל עול מפני שמן": "חובל עול של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו, שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. מה עשה? נעץ חרב על פתח בית המדרש, ואמר: כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו! בדקו... מגבת ועד אנטיפרס ולא מצאו תינוק ותינוקת, איש ואשה, שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה". כלומר, חזקיהו חילק שמן לבתי כנסיות ומדרשות, וחייב את הציבור כולו לשבת וללמוד את ענייני הטהרה יומם ולילה. זה מה שבאו חז"ל לחדש, שזכות לימוד ענייני הטהרה הסיר מעל יושבי הארץ את סכנת החורבן. אכן, חילו של סנחריב ניגף במגיפה, והבית הראשון המשיך את קיומו עוד כמאה חמישים שנה.

משיצא עם ישראל לגלות אחר חורבן בית שני, התמעט לימוד הלכות טומאה וטהרה. תקופה מסוימת לאחר חורבן הבית, מצינו שעדיין הקפידו על הלכות טומאה וטהרה, כמבואר במסכת שבת יג, א; שם נאמר: "בוא וראה עד היכן פרצה טהרה בישראל", ופירש רש"י שם, שהיו הכל זהירים וזריזים בעניין זה – "שכולן אוכלין חוליהן בטהרה היו", ובני משפחה אחת, כשהיו יושבים לאכול בסעודה, לא אכלו מקערה אחת, אלא הטהורים אכלו מתוך קערה טהורה, ואילו הטמאים ישבו בצידם ואכלו מתוך קערה אחרת. אולם משנתמשך החורבן והגלות, התמעטו הלומדים והתמעטו שומרי הטהרה, ולימוד הטהרה הפך עניין ליחידים. ברור, אפוא, מדוע לא נתחברו מסכתות בתלמוד על סדר טהרות, כיון שהדבר לא נהג למעשה.

ידועה בעניין זה הגמרא בבבא מציעא קיד, ב; שם מתואר שרבה בר אבוח פגש את אליהו בבית הקברות, ובמהלך השיחה מתברר, שרבה בר אבוח לא ידע את ההלכה שקברי גויים אינם מטמאים. רבה התנצל בפני אליהו ואמר לו: "בארבעה לא מצינא, בשיתא מצינא?!!" כלומר בארבעה סדרים בש"ס איני בקי די הצורך – האם בששה סדרים אהיה בקי?! מסביר רש"י: "זרעים אינו נוהג בחוצה לארץ, וכן טהרות". הוזה אומר, לא רק הציבור חדל מלעסוק בענייני טהרה, אלא היו גם אמוראים שלא היו בקיאים בסדר טהרות.

שאלה זו העסיקה את חכמינו ז"ל מיד עם החורבן, והביעו חשש שמא תשתכח תורת הטהרה מישראל. כך מתואר במסכת שבת קלח, ב: "כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו: עתידה תורה שתשתכח מישראל... אמרו: עתידה אשה שתיתול ככר של תרומה, ותחזור בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, לידע אם טמאה היא ואם טהורה היא, ואין מבין. רבי שמעון בן יוחי אומר: חס ושלום שתשתכח תורה מישראל, שנאמר: 'כי לא תשכח מפי זרעו'. אלא מה אני מקיים: 'ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו' – שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד".

מדברי חז"ל אלו מתברר, שכבר עם כניסת החכמים לכרם ביבנה מיד לאחר החורבן, התעורר החשש שמא תישכח תורת הטהרות מישראל, ולעומת ההתפעלות של חכמינו ז"ל מן התופעה של ימי חזקיהו, שם לא מצאו איש ואשה תינוק ותינוקת שאינם בקיאים בהלכות טומאה וטהרה, מביאים חז"ל דוגמא אפשרית בעתיד, של אשה, שלא רק שאינה יודעת בהלכות אלו, אלא אף בבתי כנסיות ומדרשות לא יימצא תלמיד חכם אחד שידע להשיב לשאלתה, זאת גם כשמדובר בשאלה פשוטה בענייני טומאה וטהרה.

על כך משיב רבי שמעון בר יוחאי: "חס ושלום שתשתכח תורה מישראל", שכן מובטח להם לישראל מפי משה, שגם אם יעברו עליהם "רעות רבות וצרות" – לא תשתכח התורה, ככתוב: "כי לא תשכח מפי זרעו".

לאור החשש האמור, שהתעורר בין חכמי ישראל לאחר החורבן, יתבארו לנו דברי הגמרא במסכת ברכות כח, ב; שם מתוארת שיחה בין רבי יוחנן בן זכאי לבין תלמידיו סמוך לפטירתו: "כשחלה רבי יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקרו. כיון שראה אותם התחיל לבכות. אמרו לו תלמידיו: נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק! מפני מה אתה בוכה? אמר להם... עכשיו שמוליכים אותי לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עלי – כעסו כעס עולם... ויש לפני שני דרכים, אחת של גן עדן ואחת של גיהנום, ואיני

יודע באיזו מוליכים אותי – ולא אבכה?! אמרו לו: רבינו, ברכנו!... בשעת פטירתו, אמר להם: פנו כלים מפני הטומאה, והכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבא".

הפרשנים התקשו בפירוש תוכן דבריו האחרונים, כך גם בשאלה, מה הקשר בין שתי הבקשות, האחת: לפנות כלים, והשניה: להכין כסא לחזקיהו. יש בבקשה זו גם סתירה פנימית, מחד גיסא ציווה עליהם לפנות כלים מפני הטומאה, ומאידך ציווה להכין כסא לחזקיהו, והרי הכסא ייטמא, האם רצה שחזקיהו יישב על כסא טמא?! אולם רבי יוחנן בן זכאי השאיר ברגעיו האחרונים צוואה, לא רק לתלמידיו שבקשו את ברכתו, אלא השאיר צוואה לדורות. שכן ביטא בכך את שיטתו כשביקש מאספסיאנוס: "תן לי יבנה וחכמיה", ומטרת בקשתו היתה, להפוך את יבנה למרכז התורה, שם יושבת סנהדרין ומשם תצמח תורת המקדש מחדש, וייבנה המקדש. שם גם תיקן תקנות, שהכתיר אותן במילים "מהרה ייבנה המקדש" לבל תישכח תורת המקדש מישראל.

לפיכך ברגעיו האחרונים אמר לתלמידיו: "פנו כלים מפני הטומאה". מסתבר, כי לא על כליו חס רבי יוחנן בן זכאי, אלא על שכחת הלכות טומאה וטהרה, חלילה, מישראל. בדבריו אלה ציווה עליהם להמשיך ולקיים את דיני טומאה וטהרה כאילו המקדש קיים, כי "מהרה יבנה המקדש", ויצטרכו ישראל לדעת את ההלכות הללו הלכה למעשה. רבי יוחנן בן זכאי רצה לראות בעיניו איך תלמידיו בכרם ביבנה ממשיכים את קיום ההלכות הללו. אכן, כל חכם שנוכח באותו מעמד והוציא מן הבית כלי עץ, מתכת וכלי חרס, וכן כרים וכסתות ובגדים שונים, נרשם הדבר בליבו, להמשיך להחזיק בהלכות טומאה וטהרה בעתיד. פינני כלים אלה האריך את חייו של רבי יוחנן בן זכאי עוד רגעים רבים, שכן ראה בעיניו איך ההלכה נמשכת ותישמר לדורות.

זה מה שהוסיף רבי יוחנן בן זכאי, באומרו: "והכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה". גירסא אחרת קיימת באבות דרבי נתן פרק כה, שהיה זה מאמר שגור בפיו: "הוא היה אומר: פנו הבית מפני הטומאה, והכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה". כלומר היתה זו הוראה כללית לגבי כל נפטר, ובא ללמד את כולם את שיטת חזקיהו המלך, ש"נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר: כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו... ולא מצאו תינוק ותינוקת, איש ואשה, שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה". חזקיהו מהווה דוגמא למלך ממלכי בית דוד, שחידש את העבודה במקדש, לאחר שנסגרו דלתותיו משך שנים רבות וחדלה העבודה על המזבח. כן שימש דוגמא בעובדה שזכה להאדיר את לימוד הטהרה בישראל. מכוח פעולתו זו המשיך את קיומו של המקדש שנים רבות. כן גם אתם, לכו בעקבותיו, למדו את ישראל והרגילו

אותם לקיים הלכות טומאה וטהרה – כך תביאו לבניין המקדש, וכך תכינו "כסא" למלכי בית דוד.

מכאן מתיישבת גם השאלה בה פתחנו את דברינו: לא בכדי התקינו חז"ל לומר בתפילה שלפני הלימוד: "שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא", והדגישו את עניין הטהרה יותר מהזכרת שאר ענייני איסור והיתר. רבי נחוניא בן הקנה, שהוא שניסח תפילה זו, היה תלמידו של רבן יוחנן בן זכאי (ב"ב י, ג). נוסח זה בא להזכיר לנו את חובתנו, ללמוד לא רק ארבעה או חמישה סדרים מסדרי התלמוד, אלא גם את סדר טהרות, שיש בו הכנה לבניין הבית ויש בו סגולה גדולה לקידום בניין המקדש במהרה. בלימוד זה יש גם הכנה ל"כסא" מלכות בית דוד שיכון, בירושלים עיר הקודש והמקדש, במהרה בימינו, אמן.

זכינו ובספר שלפנינו, מאת בנו היקר – הרב עזריה אריאל שליט"א, מוצאים התגשמות של דברי משה רבינו: "כי לא תשכח מפי זרעו", והלכות טומאה וטהרה הולכות ומתחדשות בדורנו.

דומה שגם החשש שהביע רבי שמעון בר יוחאי – "שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד", אף הוא הולך ומוצא את תיקונו בחיבור שלפנינו, שכן, כמה מיסודות הלכות טומאה וטהרה הולכים ומתבהרים במהלך הספר פרק אחר פרק. במסגרת 'מכון המקדש' ומכון המחקר 'בית הבחירה' עוסק הרב עזריה אריאל גם בבירור ענייני פרה אדומה להלכותיה הלכה למעשה, זאת, עם הופעת פרות אדומות הגדלות בגולן בפיקוח הלכתי של 'מכון המקדש'. כן עוסק הרב בנושאים רבים אחרים הקשורים לחידוש עבודת המקדש בזמן הזה.

הננו תפילה, כי חפץ ה' בידו יצלה, ויתברך בברכת משה איש האלקים (דברים לג, י): "יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל... ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה".

אביך מוקירך
ישראל אריאל